

İnsan, bilgisayar etkileşimi ve kullanılabilirlik mühendisliği: Teoriden pratiğe

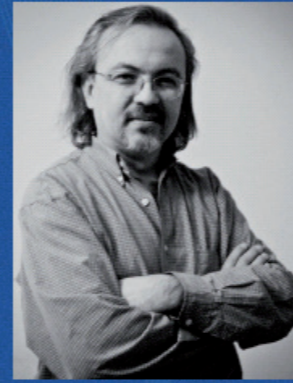
Doç.Dr. Kürşat Çağiltay'ın, bilişim sistemlerinin daha kolay kullanılabilir hale getirilmesi için gerekli yöntemleri hem teorik hem de pratik açıdan okuyuculara örneklerle sunan "İnsan Bilgisayar Etkileşimi ve Kullanılabilirlik Mühendisliği: Teoriden Pratiğe" isimli kitabı alanında bir ilk.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Öğretim Üyesi Doç.Dr. Kürşat Çağiltay'ın "İnsan Bilgisayar Etkileşimi ve Kullanılabilirlik Mühendisliği: Teoriden Pratiğe" isimli kitabı ODTÜ Yayıncılık tarafından yayımlandı. Konu ve kapsamı açısından Türkiye'de yayımlanan ilk Türkçe kitap olma özelliğini taşıyan bu eser, bilişim sistemlerinin daha kolay kullanılabilir hale getirilmesi için gerekli yöntemleri hem teorik hem de pratik açıdan okuyuculara örneklerle sunuyor.

İnsan, bilgisayar etkileşimi (İBE) ya da İngilizce karşılığı olan Human Computer Interaction (HCI) alanındaki pratik ve teorik çalışmalar, bilgi ve iletişim teknolojilerinin insana ve insanın ihtiyaçlarına yönelik olarak üretilmesini amaçlıyor. Diğer bir deyişle, insanın teknolojiye değil, teknolojinin insana uyması hedefleniyor. Bir bankanın ATM makinesindeki kötü tasarlanmış bir arayüz nedeniyle kullanıcı başına 30 saniye fazla zaman harcanması, toplamda çok ciddi maliyetlere neden olabiliyor. Kullanımı zor olan bir ürün nedeniyle müşterinin teknik servisi arayıp 3-5 dakika boyunca bu merkezdeki çalışanı meşgul etmesinin, ya da kullanım sorunu olan bir e-devlet uygulamasında milyonlarca kişinin harcayacağı 5-10 saniyelik fazla sürenin Türkiye genelindeki toplam maliyetinin astronomik miktarlara ulaşabileceği kolayca tahmin edilebilir. Etrafımızda, böyle kötü tasarlanmış yüzlerce sistem olduğu için, bu tür örnekler ile sık sık karşılaşmaktayız. Bunların yanı sıra, tıp ya da askeri uygulamalarda, sistemlerin arayüz tasarımında yapılacak hatalar kullanıcıların ya da o sistemlerden yararlanacakların hayatlarını ciddi şekilde tehlikeye atabilir, hatta can kaybına neden olabilir.

İşte 1970'lerde ortaya çıkıp 1990'ların sonuna doğru büyük bir hızla yaygınlaşan yeni bir disiplinlerarası alan olan insan faktörü (Human Factors) ve onun en popüler parçası, "İnsan Bilgisayar Etkileşimi (İBE)", bu sorunları ortadan kaldırmak ya da en az seviyeye indirmek için çalışıyor. İBE alanında çalışan kişiler, daha kullanılabilir veya diğer bir deyişle "kullanıcıya şeffaf" bilgi teknolojileri sistemlerinin nasıl oluşturulabileceğini araştırıyorlar. Adından da anlaşılacağı gibi, İBE içinde hem teknolojiyi hem de insanı içeriyor. Teknoloji açısından yazılım, donanım ve fiziksel tasarım gibi alanlar işin içine girmekte, insan açısından ise psikoloji, iletişim, sosyoloji ve organizasyonel bilimlerin hepsi ile aşına olunması gerekiyor Türkiye'deki duruma

baktığımızda, İBE alanındaki çalışmalar, oldukça geç başladı. Dolayısıyla, gerek akademik ve gerekse bilişim firmaları açısından, ülkemizde konu ile ilgili yapılan çalışmaların yeterli olduğu söylenemez. Bu yetersizliğin en önemli nedenlerinden biri de hiç Türkçe kaynak bulunmamasıydı. İnsan faktörünün ön plana çıkarıldığı, etkin, verimli ve memnuniyet verici sistemlerin geliştirilmesi için gerekli temel bilgileri bu kitapta bulabilirsiniz. İBE alanındaki ilk Türkçe kitap olma özelliğine sahip olan bu eser, gerek bilişim teknolojileri alanında çalışan teknik kişiler ve gerekse akademisyenler ve öğrenciler için temel bir kaynak olacak ve ülkemizde çok ihtiyaç duyulan kullanılabilirlik uzmanlığı alanının gelişmesinde ve yaygınlaşmasındaönemli bir boşluğu dolduracaktır.

Doç. Dr. Kürşat Çağiltay

ODTÜ Matematik Bölümü'nden 1988 yılında bölüm birincisi olarak mezun olmuştur. 1993 yılında ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nden Yüksek Bilgisayar Mühendisi ünvanını almıştır. 1988-1997 yılları arasında ODTÜ Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı'nda Bilgisayar Ağları Grubu yöneticiliği ve Daire Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1990-1996 yılları arasında ODTÜ-TÜBİTAK tarafından başlatılan Türkiye İnternet projesinde teknik grup yöneticisi olarak İnternet'in Türkiye'ye getirilmesi ve yaygınlaştırılması konularında öncülük yapmıştır. 1997-2002 yılları arasında ABD'nin Indiana Üniversitesi Bilişsel Bilimler Programı ve Öğretim Teknolojileri Bölümü'nde doktora çalışmalarını sürdürmüştü ve 2002 yılında çift Doktora derecesi almıştır. Halen ODTÜ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Doç.Dr. Kürşat Çağiltay, ODTÜ'de 2006 yılında Türkiye'nin ilk endüstri standartlarında İnsan Bilgisayar Etkileşimi Araştırma ve Uygulama Laboratuvarı'nı kurmuştur. 2002 yılından beri ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Bilişim Sistemleri Bölümü'nde İnsan Bilgisayar Etkileşimi dersini vermektedir. Ayrıca, konu ile ilgili araştırmaların yürütüldüğü İnsan Bilgisayar Etkileşimi Araştırma Grubu'nu koordine etmektedir.

Dr. Çağiltay'ın akademik ilgi alanları, İnsan Bilgisayar Etkileşimi, Teknoloji ile Zenginleştirilmiş Etkin Öğretim Ortamları, Sosyal Enformatik ve Ciddi Bilgisayar Oyunlarıdır.

Detaylı bilgi için: <http://www.metu.edu.tr/~kursat>

İN SAN B İLG İS AYAR ETK İLE Ş İM İ ve K ULLAN İL AB İL İRL İK M ÜH END İS L İĞ İ: TEOR İDEN PRAT İĞ E

İN SAN B İLG İS AYAR ETK İLE Ş İM İ ve K ULLAN İL AB İL İRL İK M ÜH END İS L İĞ İ: TEOR İDEN PRAT İĞ E

Kürşat Çağiltay

Doç. Dr. Kürşat Çağiltay